

دانشگاه شهید چمران اهواز
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی
طرح درس ویژه درس های تحصیلات تکمیلی دانشگاه

نام و نام خانوادگی استاد: جواد جمشیدیان	مرتبه علمی: استادیار	آدرس ایمیل: j.jamshidian@scu.ac.ir
دانشکده: دامپزشکی	گروه: علوم پایه	نیمسال تحصیلی: دوم ۹۷-۹۸
دوره تحصیلی: دکتری تخصصی فیزیولوژی	نام درس: فارماکولوژی	تعداد واحد: ۳ واحد نظری
<p>جایگاه درس در برنامه درسی دوره:</p> <p>برای درک کامل تاثیر داروها بر عملکرد دستگاه‌های مختلف بدن و ایجاد نگرش علمی پایه و کاربردی در زمینه کاربرد مداخلات دارویی در امور پژوهشی و مدل‌های تجربی، ضرورت دارد دانشجویان دکترا فیزیولوژی اطلاعات کافی در رابطه با درس فارماکولوژی داشته باشند.</p>		
<p>هدف کلی:</p> <p>آشنائی دانشجویان با اصول پایه و مفاهیم فارماکولوژی، فارماکودینامیک و فارماکوکینتیک داروها، فارماکولوژی داروی موثر بر دستگاه‌های مختلف بدن</p>		
<p>اهداف یادگیری: دانشجویان در پایان این دوره با موارد زیر آشنا خواهند شد:</p> <ul style="list-style-type: none"> - اصول پایه و مفاهیم فارماکولوژی - فارماکودینامیک - فارماکوکینتیک - فارماکولوژی سیستم اعصاب خودکار - داروهای موثر در اعصاب پاراسمپاتیک و سمپاتیک - فارماکولوژی سیستم اعصاب مرکزی - فارماکولوژی داروهای موثر بر قلب و عروق و خون - داروهای ضد درد و ضد التهاب - داروشناسی داروهای موثر بر دستگاه گوارش - فارماکولوژی غدد درون ریز 		

رفتار ورودی:

دانشجویان بایستی واحدهای مختلف فیزیولوژی را گذرانده باشند و با فیزیولوژی سلولی مولکولی و دستگاه های مختلف بدن و مدل های تجربی آشنایی داشته باشند.

مواد و امکانات آموزشی:

- تدریس با استفاده از پاورپوینت انجام می شود.
- از فیلم های کمک آموزشی و کتاب ها و مقالات معتبر فارسی و لاتین نیز استفاده خواهد شد.

روش تدریس:

- سخنرانی استاد
- ارائه پاورپوینت توسط استاد
- ارائه فیلم های آموزشی
- سمینار و بحث کلاسی و پرسش و پاسخ و تشویق دانشجویان برای مشارکت بیشتر

وظایف دانشجوی:

- مشارکت ، منظم و فعال در کلاس
- رفع ابهامات و بیان سوال در کلاس
- مطالعه و تحقیق در رابطه مباحث تدریس شده

شیوه آزمون و ارزیابی:

- حضور فعال و مشارکت در طول ترم
  - امتحان میان ترم از نوع امتحان کتبی
  - امتحان پایان ترم از نوع امتحان کتبی
- ۴ نمره
- ۶ نمره
- ۱۰ نمره

جمع نمره ۲۰

منابع اصلی درس:

۱. ویرایش های مختلف کتاب فارماکولوژی پایه و بالینی کاتزونگ تالیف براترام کاتزونگ سوزان بی مسترز - آنتونی ترور
۲. Jim E. Riviere , Mark G. Papich. Veterinary Pharmacology and Therapeutics., 9th edition.

هفته یکم

- ۱) اصول پایه و مفاهیم فارماکولوژی
- ۲) انواع مختلف اثرات فارماکولوژیکی داروها
- ۳) ماهیت داروها و منابع تهیه دارو
- ۴) روشهای تجویز داروها
- ۵) نام گذاری داروها و اشکال دارویی

هفته دوم

مباحث فارماکودینامیک نظیر سپتورهای دارویی و ساختمان و محل استقرار آنها واکتشفای دارو با رسپتور و مفهوم **Affinity, Efficacy** و قدرت دارو، تعریف آگونیست و آنتاگونیست و انواع آنها انواع مکانیسمهای انتقال سیگنال از غشای سلولها، پیکهای ثانویه مهم و نقش آنها در سیگنالینگ سلولی، تنظیم گیرنده ها (کاهش و افزایش تعداد گیرنده ها و اهمیت آن در برخی بیماری ها یا ر سپانس به داروها)، منحنی های دوز - ر سپانس و کاربردهای آنها، تعاریف و مفاهیم و اهمیت اندکس درمانی و پنجره درمانی

هفته سوم

مباحث فارماکوکینتیک و مراحل آن: جذب داروها و انواع مکانیسمهای جذب، فاکتورهای موثر بر جذب داروها (مانند سن، گردش خون بافتی، بیماری های قلبی و عروقی و...) چگونه توزیع داروها در بدن و انواع پروتئین های ناقل، حجم توزیع داروها و جایگاه آن در تنظیم دوز داروها، فاکتورهای موثر بر توزیع داروها (مانند سن، گردش خون بافتی، بو...)

هفته چهارم

متابولیسم داروها و عوامل گزنویوتیک، فاکتورهای موثر بر متابولیسم داروها انواع واکتشفای متابولیسم داروها در فاز اول و دوم، مهار متابولیسم و القای متابولیسم داروها، مکانیسم های دفع داروها و فاکتورهای موثر بر آن، آشنایی با متغیرهای فارماکوکینتیک.

هفته پنجم

مقدمه ای بر فارماکولوژی سیستم اعصاب خودکار
آشنایی با نحوه انتقال پیام در اعصاب کولینرژیک و آدرنرژیک که شامل مراحل ساخت، ذخیره سازی، آزاد سازی و خاتمه اثر میانجی های عصبی
آشنایی با برخی داروهایی بر مراحل ساخت، ذخیره سازی، آزاد سازی و خاتمه اثر میانجی های عصبی در سیستم اعصاب اتونومیک اثر می کنند
آشنایی باگیرنده های کولینرژیک و آدرنرژیک، انتشار و نحوه عملکرد آنها را در بافتهای مختلف

هفته ششم

آشنایی با فارماکولوژی پایه و کاربرد داروهای کولینومیمتیک شامل استرهای کولین، آکالوئیدهای کولینومیمتیک
انواع داروهای آنتی کولین استراز و داروهای آنتی کولینرژیک و اشاره به برخی مدل های تحقیقاتی

هفته هفتم

فارماکولوژی پایه داروهای سمپاتومیمتیک.
فارماکولوژی داروهای اپی نفرین، نوراپی نفرین، دوپامین و ایزوپروترونول و داروهای غیر کاتکول آمین
فارماکولوژی داروهای سمپاتولیتیک: داروهای آلفابلاکر و بتابلاکر و موثر بر عقده های عصبی

هفته هشتم

فارماکولوژی پایه و کاربرد داروهایی که سیستم قلبی عروق تحت تاثیر قرار می دهند:
مبحث داروهای موثر در نارسایی قلبی (CHF)، فارماکولوژی داروهای دیورتیک

هفته نهم

فارماکولوژی داروهای موثر در فشار خون:
داروهایی که سیستم سمپاتیک تحت تاثیر قرار می دهند
فارماکولوژی داروهای شل کننده شریانی نظیر هیدرالازین، دیازوکساید و مینوکسیدیل
فارماکولوژی داروهای گشاد کننده عروقی نظیر نیتروپروساید و نیتروگلیسرین)
فارماکولوژی داروهای موثر در سیستم رنین آنژیوتانسین
فارماکولوژی داروهای بلوکه کننده کانالهای کلسیمی

هفته دهم

فارماکولوژی داروهای موثر در آنژین صدری
مروری بر داروهای ضد آریتمی قلبی
فارماکولوژی داروهای مؤثر بر روند انعقاد خون

هفته یازدهم

مقدمه فارماکولوژی سیستم اعصاب مرکزی
فارماکولوژی داروهای خواب آور و ضد اضطراب

هفته دوازدهم

فارماکولوژی داروهای ضد افسردگی و ضد صرع

هفته سیزدهم

فارماکولوژی داروهای بیهوشی عمومی و بیحس کننده های موضعی

هفته چهاردهم

فارماکولوژی غدد درون ریز

هفته پانزدهم

فارماکولوژی داروهای ضدرد مخدر و ضد التهاب غیر استروئیدی و استروئیدی .

هفته شانزدهم

فارماکولوژی داروهای مؤثر بر دستگاه گوارش